

Statsforvalteren Oslo og Viken

15. november 2023

Innspill til tiltaksplan for Hardangervidda

Det vises til fremleggelse av utkast til tiltaksplan for Hardangervidda. På vegne av DNT Oslo og Omegn, DNT Drammen og Omegn, DNT Telemark, Bergen og Hordaland Turlag og Stavanger turistforening sender vi et felles innspill til utkastet.

DNTs tilnærming til arbeidet med tiltaksplaner for villrein har hele tiden vært at vi skal gjøre vår del for å bedre situasjonen for villreinen. DNT deler bekymringen for villreinen og er opptatt av at vi må finne løsninger som tar vare på villreinen samtidig som vi kan fortsette med friluftsliv i fjellet. Påvirkningsbildet er sammensatt, og det er viktig å ha med seg hele bildet når en vurderer tiltak som kan få store konsekvenser for folks tilgang til våre fjellområder.

Vi mener at summen av forslagene som nå er lagt fram for Hardangervidda villreinområde, går mye lengre enn forventet og vil sterkt begrense muligheten til å utøve friluftsliv på Hardangervidda.

Prosess

- Medvirkning: Vi mener det er svært uheldig at to turisthytter (Hellevassbu og Lågaros) foreslås nedlagt uten at dette har vært forelagt DNT før det presenteres for allmenheten og media. Det er ikke i tråd med intensjonen om «*en målrettet involvering for å komme fram til og forankre aktuelle tiltak*» og bidrar totalt sett til å svekke tillitten til sluttresultatet.
- Helhetlige og omforente løsninger: DNT har ved flere anledninger invitert til å drøfte konkrete problemstillinger som angår vårt rutetilbud med sikte på komme fram til omforente forslag, uten at dette har vært prioritert. Prosessen kunne ha kommet mye lenger hvis det hadde vært lagt opp til å diskutere ulike løsninger med DNT underveis framfor at dette har skjedd i større grupper med sjeldne møter.

Merknader til forslagene

- Sumeffekter: Folks tilgang til friluftsliv på Hardangervidda vil med dette forslaget bli vesentlig endret. Forslaget til tiltaksplan inneholder svært mange elementer, og så langt vi kan se, er de samlede konsekvensene for friluftslivet ikke utredet godt nok.

Konsekvensene som tiltakene vil medføre for bruken av DNTs hytte- og rutetilbud, må vurderes ut over det som foreligger nå, spesielt når det gjelder indirekte effekter. I møtet den 8.11 ble det f.eks. opplyst at bruken av de betjente hyttene var skjermet. Dette bør drøftes nærmere i en samlet analyse av effekten av alle tiltakene. Det er her viktig å ha med

seg at tiltak ett sted kan få konsekvenser for ferdsel og for DNTs tilbud på andre deler av rutenettet og også for de delene som i utgangspunktet ikke er tenkt berørt.

- Kunnskapsgrunnlag og konsekvenser: Vi er opptatt av at konsekvensene av tiltak knyttet til ferdsel og friluftsliv blir grundig beskrevet. Så langt vi har sett, er det flere tiltak hvor dette er for svakt. Generelt mener vi det bør være en klar kobling mellom forslag til tiltak og det faglige grunnlaget, og at dette bør framgå klart i rapporten.

Vi minner også om at kunnskapsgrunnlaget knyttet til motorisert ferdsel fortsatt er langt svakere enn kunnskap om friluftsliv og ferdsel. Behovet for tiltak for å regulere og dokumentere motorferdsel er likevel stort, til tross for mangelfull kunnskap om omfang og effekter.

- Forslag om ny sti: I tiltakspakke 1 er det foreslått at Hellevassbu stenges og at det blir alternativ sti til Litlos via Middalsbu. Her er det viktig å være klar over følgende:
 - Det er kun 12 senger på Middalsbu.
 - Strekningen Middalsbu – Haukeliseter er ikke en trygg rute vinterstid.
 - Traseen over Valldalsvatnet er problematisk vinterstid fordi dette vannet er regulert, og Hydro/Lyse stenger ferdselen her hvis det er usikker is.
 - Sommerstid er det en lang tur fra Middalsbu til Haukeliseter, og en ny hytte som deler turen bør vurderes hvis dette velges som en løsning.
- Vintertilbud: Tiltakspakke 1 og 2. Ved å endre dato for kvisting, motorisert ferdsel og åpning av hytter øst for Sandhaug til etter 1. april, og til før 1 april vest for Sandhaug, vil allmenhetens mulighet til å utøve friluftsliv om vinteren reduseres. Hvis det ikke tas hensyn til at påsken flytter seg, er det fare for at restriksjonene vil føre til at de fleste betjente anlegg, både DNT og private, vil holde stengt hele eller store deler av vintersesongen, og stikking vil ikke bli gjennomført. Dette utfordrer igjen den generelle muligheten til å ha drivverdige turisthytter på Hardangervidda, og vil medføre vesentlig begrensninger i tilbudet.
- Allemannsretten: Det foreslås flere tiltak som vil begrense allemannsretten, bla. en speilvendning av prinsippet om allemannsretten i hele villreinområdet for ulike former for friluftsliv. Selv om det er snakk om å regulere friluftaktivitet med potensielt stort skadepotensiale, mener vi at dette er et inngripende forslag som langt på vei utfordrer den frie ferdselsretten (jf. Friluftsloven §2). DNT mener derfor at konsekvenser av forslaget må belyses nærmere, og at forslaget må gjennom en grundig demokratisk behandling før det eventuelt kan gjennomføres.
- Ikraftttredelse: I møtet ble det stilt spørsmål om når tiltakene trer i kraft. Det er viktig med ryddighet rundt dette fordi det er mange som skal forholde seg til forvaltningen av Hardangervidda. For 2024 legger vi til grunn at dagens forvaltningspraksis videreføres, og at selve forslaget ikke gir grunnlag for endringer av åpningstider, kvistedatoer m.m. Dette bør formidles til aktuelle forvaltningsnivå.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Per Hanasand', on a light-colored rectangular background.

Per Hanasand

Styreleder

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Dag Terje Klarp Solvang', on a light-colored rectangular background.

Dag Terje Klarp Solvang

Generalsekretær